Naš List

Izhaja vsako soboto; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — „Naš List“ ima vsak mesec prilogo „**Slovenska Gospodinja**“ ter velja za celo leto 5 K. za pol leta K 2·50. Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez istočasno vposlane naročnine se ne ozira.

Uredništvo in upravništvo je v Kamniku, kamor naj se izvolijo pošiljati dopisi, naročnina in reklamacije. Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo tristopna petit-vrsta 16 v. za enkrat, 14 v. za dvakrat, 12 v. za trikrat, za večkratno objavljenje nizke cene.

Leto I. V Kamniku, 19. avgusta 1905. Štev. 33.

„Slovenski Narod“ in „Naš List“.

Tisti kranjski liberalci, ki pišejo „Slov. Narod“, poznajo zdaj naenkrat „celokupni narod slovenski iz središča staroslavne Kranjske, iz vinorodnih goric štajerskih, iz tužnega Korotana in z obal morja Adrijanskega.“ To pa so same besede, ki jih ne morejo podpreti z nobenimi dejanji, kajti do sedaj še ni storila na Slovenskem nobena stranka ničesar za združenje Slovencev v eno celoto in eno samosvojo avtonomijo.

Z visokoletečimi besedami, katerih namen je morda dosežen le pri najnižjih slojih našega naroda, apelira naenkrat glasilo liberalnih na ves narod, češ, da se je zaletel „Naš List“ v krog požrtvovalnih mož, ki so dali inicijativo, da se postavi spomenik največjemu Slovencu. Ta trditev „Slov. Naroda“ je sicer velika laž, ali dotičnik si je moral misliti, da zadostuje za njegove čitatelje, ker po njegovem mnenju mora vsakdo slepo verovati temu, kar piše „Slov. Narod“, ki si v naše začudenje še ni pridobil edine pravice do dogme nezmotljivosti.

Če bi pomislil „Slov. Narod“, da je pravih avtorjev članka o Prešernovem spomeniku več, poleg tega pa glavni avtor mož, ki so ga liberalci že večkrat sami naprosili za sodelovanje pri njih listu — potem bi tudi ne napisal stavka, da je bil avtor članka „mož, ki je bil lopov, ki ima na široko plošnatem čelu vžgan pečat zlobe in zavisti“. Tako se že dolgo ni udaril kdo samega sebe v obraz, kakor to pot „Slov. Narod.“

„Slov. Narodu“ tudi ni povšeči, da nimajo naši članki — podpisov. Kdaj pa jih ima „Slov. Narod“? Se mar podpiše pod članke, kjer napada „Naš List“ na način predmestnih nepridipravov. Si misli li, da bi bila s tem mogočnost njegove besede že a priori diskreditirana? Prav tako pa, kakor mi svojih dopisnikov ne izdajamo, jih ne podpisujemo, in če tudi bi morali zvedeti, da je zbolel „Slov. Narod“ zbog te svoje velike radovednosti.

„Slov. Narod“ pravi: „Odbor za Prešernov spomenik z županom Hribarjem na čelu je pač visoko vzvišen nad tako nizkotnimi in zlobnimi napadi in bilo bi pod njegovo častjo, ako bi hotel odgovarjati na brezstidna podtikanja nezrelega fantiča v zakotnem „Našem Listu“.

Prav ta cvet liberalne polemike je kriv, da dvomimo po vsej pravici, da si je poiskal imenovani odbor člankarja „Slov. Naroda“ v svojo obrambo, kajti če je imel odbor res kaj popraviti, je vendar naravno, da se je obrnil v prvo in edino le na nas. In da smo delali komu kaj krivice, bi se upali tudi to javno povedati, ker nismo od nikogar odvisni, še manj pa se bojimo vsevednosti in vsemogočnosti člankarja „Slov. Naroda“. O tem se je prepričal največkrat naš liberalni žurnalist sam.

„Slov. Narod“ pravi, da je župan Hribar vzvišen nad vsak napad. Kako grozno se je torej blamiral „Slov. Narod“ tedaj, ko je napadal baš istega župana Hribarja, ker se je bavil ta pred leti z mislijo, ustanoviti nov, dostojen slovenski list. Da se je poravnal ta razdor med dr. Tavčarjem in Hribarjem, se imajo zahvaliti liberalci le nekemu v Ljubljani živečemu politiku.

In ker je bilo še vsikdar naše stališče, biti pravičen po svoji sodbi in soditi nasprotnika le po tem, kar zna, pripoznamo radi, da je ob času Ivan Hribar najzmožnejši mož cele Kranjske za ljubljanskega župana in neprimerno delavnejši in agilnejši kakor sam dr. Ivan Tavčar. Hribarju pa smo mi le odkrili, kakšen je Fabiani, na katerega se je on vedno tako zaupno zanašal. In da je včasih Ivan Hribar premalo izbirčen v svojih zaupnikih, to je pripoznal pred nedolgim tudi sam. Selbsterkennung ist aber Weg zur Besserung.

Da pa nima Ivan Hribar te okolice okrog sebe, bi se zgodilo tudi pri njem marsikaj drugače, in da bi ne poznal tako dobro načina polemike „Slov. Naroda“, bi odpadel prav gotovo že davno od kroga, ki vlada naš liberalizem.

„Slov. Narod“ nas skuša sramotiti še vedno z raznimi priimki, ker smo si drznili priobčiti kritiko o Prešernovem spomeniku. Prav tako se upa še vedno trditi, da dobimo nekak umotvor v Ljubljano. Če hoče vsaj deloma podpreti to svoje mnenje, se gotovo ne sme sklicevati na svoj umetniški ukus, pač pa mora ovreči najprej Fabianijev stavek: „von der Kunst gar keine Rede“, če hoče, da govorimo o tem še naprej.

Danes štiri tedne pa poročamo še o neki tozadevni stvari, ki bi jo smatrali lahko že danes kot velik argument, ki govori za nas, pa molčimo o njej prav zaradi tega, da se nam ne more očitati, da zasledujemo ob odkritju spomenika kake posebne namene. Tako stališče bi se nam zdelo res premalenkostno.

Vse, kar ni „Slov. Narodu“ ljubega, mu je otročje; vsak, kdor ni ž njim, je največji ignorant, za katerega naj zadostuje gola brezovka. Za take pretepe je morda člankar „Slov. Naroda“ kakor rojen, ali mi se nočemo zgubiti na — „Mirje“. Vse, kar pišejo ljudje, ki niso slučajno pri njem angažirani, mu je brez vrednosti, neumni so, zabiti itd. Ne vemo ravno, ali nas je skušal meriti po sebi, ali to vemo, da je „Slov. Narodu“ še vsikdar spodneslo, kadar se je skušal spoprijeti z nami. Mi smatramo poštenje kot našo dolžnost, resnicoljubje za svojo lastnost — — pojmi, ki so še nekaterim ljudem docela neznani. Če bi pa hoteli zaiti v osebne napade, pa ve člankar „Slov. Naroda“ sam najbolj, kako stoje stvari.

Vemo tudi iz povsem zanesljivega vira, da se oglaša vedno več najbližjih privržencev „Slov. Naroda“ proti načinu pisarenja tega lista, ali dvomimo, da ima to kak uspeh, kajti dolgoletna praksa nekaterih ljudi je pokazala, da so nepoboljšljivi. Začeti kako drugače, pa je toliko časa nemogoče, dokler ima dr. Tavčar skoro tri četrtine akcij „Narodne tiskarne“ v svojih rokah in s tem tudi največ volilnih glasov.

Iz Elizija.

(Napisal S. C.)

V Eliziju, pod košatim drevjem — polnim cvetja.

Mračilo se je. Pihljal je lahen vetrič, cvetje se je usipalo . . . nad navadno vrtno mizico pa je valovil večerni vzduh . . .

Prešeren je sedel za mizo in gledal po dolini navzgor. Sredi doline je žuborel potok in dalje gori so padale dolge sence mladih jagned v mehko travo, visoko nad parobkom pa se je bleščalo nebo od zatonelega solnca. Zamišljeno je zrl tja v večerni mrak, a ne dolgo — — hipoma, kot bi se nečesa domislil, je zamahnil z roko, obrnil se k sosedu in mu dejal;

Muren! prinesi še en polič — — a ne, Kette!

. . . en polič
še pod nič
en poljubček
vroč . . .

Imaš prav! mu je odvrnil mladi pesnik, včasih sem samo opeval — danes pa ga pijem in to brezskrbno. Dobro, da ga nisem prej! — je smeje se namignil Prešernu — veš, o tebi se marsikaj govori, pravijo, da si ga rad . . .

. . . posebno oni, ki ga nimajo — ha, ha — in vino veritas, pravijo doli filozofi, a jaz trdim, da je v vinu voda — sama voda in nekoliko barvila. Včasih ni bilo tako. Sveti Peter je spuščal vedno preveč vode na zemljo, postalo je vse vodeno . . . poezija, proza et tutti; naposled jim zvodene celo možgani.

Prešeren je obmolknil, prižgal si cigaro, napolnil kozarec in ga izpraznil skoro do dna. Spomnil se je časov, ko je hodil še doli po svetu. Vse je bilo tako krepko in močno, ljudstvo ni toliko govorilo, vse je bilo bolj molčeče. Veselilo ga je, kadar je hodil med zelenimi in širokorazprostrtimi gozdovi. Žito je rastlo visoko . . . človek bi se zgubil v njem, ko bi zašel tako ponoči; mogočno drevje se ni treslo, če je tudi vozil mimo parizar.

Vidiš — Kette, danes je vse tako šibko in majhno; vedno mislim: če bi stopil doli, segali bi mi do kolen, in bal bi se kam stopiti. In ti ljudje govorijo tako veliko: komaj stopi iz zibeli, že je pesnik in toži, da mu je ljubica bolna ali pa piše in razklada svoje ideje, ki jih je bogve kje ukral — malo jih prikroji po svoje, a mesto da bi primešal soli, jim pobere še tisto malce.

Kette je na pol poslušal Prešerna, na pol pa se utapljal v to sanjavo naravo. Potoček je še vedno žuborel in človeku se je zazdelo, če je poslušal dlje časa te monotonne glasove, da se bližajo ljudje v polglasnem pogovoru. Nehote se je oziral na one temnovišnjeve sence, ki so polegale po rosni travi, postajale daljše in daljše, a njih konture se vedno bolj razgubljale med travo. — Nikogar! In vendar... ne — ne. Na obzorju je rdevalo nebo, vse na okrog je bilo tiho in mirno, le včasih je završelo, kakor lehen dih tam gori med vršički. In ona jagned ob potoku, ve visoke jagnedi v dolenjski ravnici . . . tedaj so ga mučili dvomi, a danes . . . tu je našel luč

. . . luč je jedna, jedna
in več ko jednega življenja vredna
in več ko jedne, več ko jedne smrti.

Že tedaj, ko sva živela midva s Kettejem, že tedaj je bilo tako in kako mora biti še le danes! Naš narod je majhen, ničesar nima kot obleko, nekateri še te ne. Sicer je res, da je človek tedaj najbogatejši, ko nima ničesar, a kadar ima, mu ugonobi vse to mišice in živce, razje mu mozeg in na njem ni druzega kot tolšča. In tega nečejo vedeti, prostost proda kakor Ezav Jakobu prvenstvo in potem — — —. Malo jih je in še te naštejem na prste, ki nimajo ničesar, a ne prodajo prostosti. Kaj so voditelji našega naroda, naši pisatelji! — sami Ezavi — ljudje, ki so včasih mislili, pozneje pa se naveličali in sedaj debelijo.

Govoril je začetkom tiho, a nekoliko močno vino, še bolj pa vse one gorke ideje in ljubezen do naroda, ki vzlic sedanjemu miru in brezkončnem zadovoljstvu niso izginile — vse to ga je razvnelo. Povdarjaje besedo za besedo je govoril vedno hitreje, glasneje; besede so mu tekle, kakor voda, ki curlja iz zemlje: curki se stekajo v jednega in ta se bori z zelenjem, drči po gladkem pečevju, pada navzdol, se zopet umiri in polagoma vije po zelenih travnikih. Kette se je predramil iz sanjarenja in postal pozoren. Oni ljudje, ki komaj hodijo, nekdaj visoko čelo se je znižalo — in oni ženijalni kodri — velika pleša — —

Ali nam se vidi nekaj druzega. „Slov. Narod“ sicer prorokuje, da nimamo nobenega vpliva in ga nikdar imeli ne bomo, ali vendar je moral opaziti, da se naš krog vedno širi, da se ljudje prepričavajo vedno bolj, da ni **nikdar** naš namen, delati komu krivice, da smo pričeli vzbujati prav mi naše ljudstvo k edinstvu in da se narod te kulturne zahteve zaveda in da jih imamo vedno več, ki hodijo za nami.

To sicer prizadete boli, ali pomagati jim pri najboljši volji ne moremo. Bilo bi res lepo, da bi ne smeli zaradi nekaterih liberalnih žurnalistov pisati resnice!

„Slovenski Narod“ zagovarja način svoje polemike, bori se za svoj liberalizem, nima pa nobene stvari, ki bi jo mogel pokazati kot eminentne važnosti za našo samostojnost — namen „Našega Lista“ pa je, vzgajati ljudi k novi misli, storiti Slovence tudi v državnopravnem vprašanju odločujoče, boriti se za slovensko samostojnost na podlagi edinstva celega naroda.

In ker je med tema listoma tako velik razloček, je umevno, da nastane med obema polemika. Morda je zaigral prav Prešernov spomenik preludij k boju, kjer nas tolaži, da vremena Kranjcem bodo se zjasnila.

Nam je osebno mnenje veliko manjše važnosti, kakor pa slovenska samostojnost. „Slov. Narod“ protežira sicer prvo, ker se gre njemu tudi za osebe in ne za našo svobodo.

Proti načinu „Narodove“ polemike pa nimamo druzega sredstva, kakor apelirati na javnost. Ljudje, ki čitajo „Naš List“ in tiste nasprotne liste, ki nas napadajo, se prepričajo prav kmalu, kdo ima prav in kdo ne.

Avstrija in Italija.

Nervoznost nekaterih avstrijskih časopisov, s katero so raznašali med svet vest, da stojimo pred bližnjo vojsko z Italijo, je polegla v zadnjem času. In ker so včasih Slovenci radi pri malenkosti, ki jim obeta storiti jih interesantne, prvi, je umevno, da so bili ravno nekateri slovenski časopisi najhujši kričači italjansko-avstrijske vojne, ki naj je stala že na pragu. Mi smo se takemu pisanju smejali, poleg tega pa namignili prav očitno, da so te različne bojevite ropotarije le vladni poskusi, storiti ljudstvo in poslance radodarnejše, kedar potrka na parlament finančni minister za denar vojnemu ministru.

Danes si seveda obe vladi lahko čestitata: avstrijska in italjanska. Njun manever se je izborno obnesel, dovoljeno je povišanje rekrutov in denar za nove topove in nove bojne ladje. Večjega uspeha ni pričakoval niti Goluchowski niti Tittoni.

Strah pred vojno v naših časopisih pa je polegel, brž ko je glasoval kranjski poslanec dr. Šusteršič za zvišanje rekrutnega kontingenta in je dobila njegova stranka za to uslugo plačilo v znesku 15.000 kron. Svojo ulogo so izgubili s tem tudi tisti Slovenci, ki so potrkavali tako glasno na svoje veliko patriotično mišljenje, kakor da je v navdušenju za habsburško monarhijo rešitev slovenskemu narodu.

Razpravljati o odnošajih med Avstrijo in Italijo bi za nas Slovence ne imelo pravega smisla, da nismo ravno mi posestniki onega ozemlja, za katerega si morda posežeta kdaj v lase obe sosednji državi. Slovencem mora biti popolnoma vseeno, ali smo pod avstrijsko ali italjansko vlado, kajti misel, da bi nam bila slednja milejša, je prav tako naivna kakor neutemeljena. Mi storimo sploh najbolje, da nikomur ne zaupamo, ampak zidamo le sami nase. Bilo bi namreč veliko bolje, da bi porabili denar, ki ga plačujemo zdaj tuji vladi, za svojo izobrazbo in v svoj gospodarski povzdig; mesto da plačujemo tuje uradnike po naši domovini, bi ostal naš denar med našim ljudstvom. Da bi pa tudi Italija ne delala z nami drugače, nam kaže že njeno postopanje s Slovenci, ki prebivajo po njeni Benečiji. 40.000 Rezijancev nima ne ene slovenske ljudske šole.

Vprašanje pa je, ali je misel o vojni med nami utemeljena ali ne.

Italija je že po svoji naravni legi velika sovražnica naše države. Njeno prizadevanje je, postati velesila in moč, ki bi vladala po Adrijanskem in Sredozemskem morju. Italija bi posnemala rada nekdanje Grke, Rimljane in Špance, ker ve, da je močna le tedaj, če je posestnica tega vodovja. Prav tako pa teži habsburška politika po morju, v svesti si, da postane brezvplivna, če izgubi Adrijo, kajti s tem ji je pot na morje zaprta in obenem tudi zapečatena njena usoda.

Če se ne odpre kje kak nenaden in nepričakovan izhod — kar je malodane izključeno — potem je gotovo, da pride do vojne prav zaradi naših slovenskih pokrajin. Zato bi se morali pripravljati tudi mi in se obrniti pač tja, kamor nam je začrtala pot zgodovina in geografija.

Oficielna Italija in Avstrija sta si sicer ob času še veliki prijateljici, če bo pa tako tudi po kaki prestolni izpremembi, je zelo dvomljivo; prav gotovo pa je, da nima trozveza danes nobenega pomena več. Trozveza je bila Bismarckovo delo in namenjena, ščititi Nemčijo pred Rusijo in maščevanja željno Francijo, nikdar pa ni bil njen namen, združiti v prijateljsko zvezo Avstrijo in Italijo.

Garibaldijevo sanjarenje o Veliki Italiji ima vse drugo podlago, kakor pa bedastoči šovinizem italjanske irredente. To je naravna podlaga. Boj Italije z Avstrijo ima že v geografiji svoj izvor, ki ga je očrtala tudi zgodovina zadnjih bojev v Lombardiji, Benečiji in Piemontu.

To resno stran tihega boja med obema državama bi morali zasledovati mi vestneje in pripraviti na ta zgodovinski dogodek ves narod. Paktirati s katerokoli obeh držav pa je ne le prav nezanesljivo in nestalno, ampak tudi našemu razvoju zelo škodljivo, ker mi nimamo vendar v Italiji ničesar opraviti, prav tako malo pa so nam mar druge avstrijske notranje pokrajine.

Da pa se tudi obe državi zavedata, da poči o prvi priliki tetiva na loku, nam izpričuje dejstvo, da se pripravljata obe na tisti usodepolni dan, in sicer se vrše priprave s tem razločkom: v Italiji že celih trideset let — pri nas le dobre dve leti; v Italiji lepo na tihem — pri nas z velikim krikom in vpitjem; Italjani vestno in vstrajno — avstrijski častniki površno in malomarno.

Meja, kjer leži naravni prehod iz Italije v Avstrijo, leži na slovenskih tleh, in zato je stvar vsaj v toliko zanimiva, da jo zapišemo v našo kroniko.

Italjanska vlada ima izšolane cele polke (vkup do 40.000 mož) za Alpe, in jih zato tudi imenuje alpini. Ti iščejo in brskajo že nad 30 let po vseh italjanskih alpah in poznajo vso mejo ob naši državi. Kar pa je odšlo tem, to napravi italjanska finančna straža.

Italjanski financarji so organizirani prav tako po vojaški, kakor pri nas žandarmerija. Ti poznajo vse najskrivnejše poti in steze, ki vodijo preko gorovja in prelazov v našo državo in so v slučaju vojne najboljši italjanski vohuni. Tako izborno organiziranih vohunov morda niti Japonska ni imela. Ali Italiji ni bilo dovolj, da ima postavljene ob meji vojake v obliki finančne straže, ki so pripravljeni zasesti vsak hip gorske vrhove in prelaze, katerih gospodar postane v vojni tisti, ki jih prvi zasede — ona je sezidala prav tik meje (v razdalji poldrugega kilometra) svojim vohunom, oficielno finančna straža imenovanim, posebne vojašnice. Eno tako sem videl pod parobkom bovških planin. Urejena je tako, da ima v njej prostora 120 mož in v sili morda tudi več. Ker pa ni v njej navadno nobenega moštva, se vidi še jasneje, da je namenjena le za slučaj vojne. Italija tudi ne izdaje zadnja leta nobenih specialnih kart obmejnih pokrajin. Turistom so namenjeni posebni zemljevidi, ki niso le precej nenatančni, ampak tudi v veliko manjšem merilu od naših specialnih kart. —

Italjanski častniki so prerisali že davno vso našo mejo, preoblečeni v financarje, dočim smatrajo avstrijski častniki rekognosciranje ob meji za navadno zabavo. Le malo jih je, ki delajo izjemo. Naši častniki pehote, artilerije in pijonirjev dobe takozvane maršrute in nalog, študirati mejo med Italijo in našo državo, a mesto da obhodijo sami vsa pota in gore in proučavajo teren na licu mesta, si pokličejo navadno gorskega vodnika, ga izprašujejo, kako je ta pot, kje pride lahko sovražnik črez mejo, gledajo v gostilni zemljevid — in rekognosciranje je končano, in poročilo na vojaško oblast odposlano, vodnik pa dobi za to pol litra vina.

Na take častnike sem naletel sam, torej govorim iz lastne skušnje in niti ne omenjam tega, kar vem podobnega iz drugih virov.

Izmed naših častnikov pozna mejo morda najbolje poveljnik vsakokratnih manevrov Hlavaček, ki pa je moral, ker je imenovane kraje vse sam obhodil, spoznati velike nedostatke naših utrdb ob meji, ki imajo namen, zapreti sovražniku pot in ga zadržavati pri prodiranju v notranjost naše države.

Najboljša je še mogoče Predelska, najslabše utrdbe pa so v Kružah, katerim se lahko približa sovražnik na poldrugi kilometer, če ne še bliže, ne da ga zadene kak projektil iz trdnjave ali pa iz gorenje baterije. Naj preišče teren vojaška uprava, in če se količkaj seznani s krajevnim položajem, mora uvideti, da je treba tam še najmanj enega fora na nasprotni strani gorenje baterije. Temu mnenju je pritrdil tudi neki višji štabni častnik naše armade.

Razvidno je torej, da je Italija docela pripravljena, če izbruhne vojna. Avstrija pa zna doživeti, da poznajo Italjani bolje in natančnejše naše pokrajine, kakor oni.

Nas Slovence bi to sicer zelo malo brigalo, da se ne bi šlo v kaki vojni med Avstrijo in Italijo le za posest slovenskih pokrajin. Kakor pa že rečeno, se nam ni ogrevati za nobeno imenovanih držav. Kakor pravijo Ogri: proč od Avstrije, tako se zadovoljimo lahko tudi mi z željo ogrskih politikov, zraven pa še pristavimo: proč od Italije. Avstrija in Italija sta le dve različni firmi, uprava je pa povsodi ista: da se godi Slovencem slabo tukaj kakor tam, in da nimamo pričakovati od nobene nam prijazne politike.

Kriza na Ogrskem.

Dve izjavi zborničnega predsednika.

Več hrvatskih poslancev je povabilo še spomladi predsednika ogrske zbornice, Justa, da obišče Zagreb in stopi v ožjo dotiko z raznimi hrvatskimi politiki. Just se pripravlja ravno zdaj, da odpotuje v Zagreb, a ker so pripisovali nekateri časopisi temu potovanju političen pomen, izjavlja predsednik, da ima njegov pohod na Hrvatsko zgolj prijateljski značaj. — Na druge časniške vesti, ki so hotele ve-

---

podobna kraškem pečevju, kjer so se nekdaj košatili gozdovi. In to pečevje nima v sebi ničesar, le kadar solnce posije — bleščijo.

In ti ljudje imajo vse v zakupu, kakor Rotšild borzo.

... samo v načinu se razlikujejo — se je oglasil za Murnom sonoren glas.

Vsi trije so se ozrli.

Ah, glej ga no, Trdina! mu je zaklical smehljaje Prešeren in mu krepko stisnil roko. Pričakovali smo te. Gotovo si žejen in pristne kapljice nam ne manjka. Saj veš, Kranjec, in sosebno kdor se je kdaj mudil v vinskih goricah! Sedi in povej, kako je doli; mi smo se ravno menili o naših razmerah — saj veš, človek ne pozabi nikdar, le to me boli, da sem se tako motil, ko sem pel:

Vremena Kranjcem bodo se zjasnila.

Trdina je sedel kraj Ketteja in si obrisal potno čelo.

Tako hudo ni, ali pa morda še huje, kot mislimo; odvisno je od tega, če ima žito dovolj moči, da zatre stari plevel, in tega je mnogo.

Vsa naša umetnost je v zakupu, vse gre le na licitando, kdor več da — ima; in od njega zavisi potem vse in ti ljudje ugonabljajo potem vsako kal. Doli je človek, ki je nekdaj vse drugo študiral, a ker je videl, da ima ograja do umetnosti luknjo, je brž smuknil skozi njo, delal kot jež v lisičji jami — in danes gospodari.

In danes je tolšča — je pripomnil Muren sarkastično.

Dosti mu ne manjka. Da bi že kaj razumel — ali posoda brez vsebine, z mnogimi priveski. Natresel je že ogromno plevela v žitnico našega naroda in ljudstvo je primorano zavživati ta neužiten kruh. Piše vse: povesti, novele, romane; hodi zdaj po tej zdaj po oni poti in žanje vse vprek —; zadnje čase je slovenski Shakespeare, a ker nima idej in misli — trga in mrcvari romane naših pisateljev.

Za božjo voljo, kaj pa vendar misliš, da delaš take spake, ga je vprašal o priliki moj prijatelj K.

Veš, otroke imam — družino.

In kaj poreko k temu naši kritiki? je vprašal radovedno Prešeren.

Naši kritiki? Da bi jih imeli, a to so le ljudje, ki mislijo, če znajo popravljati zvezke in so klasično izprijeni — potem imajo zmožnost in pravico krpucati tudi naše literarne izdelke. Sicer je pa navada taka, da pogleda kritik najprvo, kdo je pisatelj in potem napravi po njegovem kopitu črevelj. Naš pesnik Tonček že ve, kaj se pravi črešnje trest na literarnem polju.

Hm, hm — je menil Prešern:

Prišli bi že bili Slovencem zlati časi,
Ak klasik bil bi vsak pisar, kdor jim kaj kvasi.

Gori nad parobkom je nebo otemnelo — sem pa tja je zaiskrila zvezda, na vzhodu je počasi lezla luna — — in iz doline gor je zavel večerni hlad.

Znočilo se je...

deti, da izide še pred 15. septembrom t. l. — torej pred zasedanjem ogrske zbornice — kraljevi reskript, s katerim se odgodi zasedanje za nedoločen čas, in da bo natisneno to odgodenje v uradnem listu, izjavlja Just, da tacega kraljevega ukaza ne respektira. Drugače pa je, če mu izroči lastnoročno pismo.

Kraljevim oblastem uporni uradniki.

Ker so sklenili komitati napram sedanji vladi popolno pasivnost (t. j. komitati prezirajo vsa izdana vladna povelja in ukaze, kakor da niso izdani), je nastalo veliko vprašanje, kaj z uradniki, ki se upro vladnim zapovedim. Že večkrat se je bavila revolucionarna koalicija s to zadevo, in prav v tem smislu je ukrepala pretečene dni. Izvrševalni odbor združene levice je sklenil obvarovati uradnike vsake škode, in ponavljal, da ne sme sprejemati noben urad niti direktnih niti indirektnih davkov, še manj pa odračuniti jih vladi. Municipije smejo prejemati le užitnino, in to edino v ta namen, da plačujejo s tem uradnike. Odbor je opominjal tudi, da ne sme nihče podpirati vojaške oblasti, noben komitatski urad ne sme oddajati pozivnic, niti k orožnim vajam niti k osemtedenskemu izvežbanju nadomestnih rezervistov. Ker je vlada v zadnjem času razveljavila vse sklepe pasivnosti raznih komitatov, izjavlja koalicija, da nima to anuliranje nobene postavne podlage.

Andrassy in uporni uradniki.

Stari grof Julij Andrassy, ki je bil l. 1848 od habsburške vlade obsojen v smrt na vislicah, a potem pomiloščen, se zavzema najtopleje za tiste uradnike, o katerih izjavlja vlada, da jih smatra upornikom, če ne izvrše njenih sklepov. Andrassy piše v „Budapesti Hirlap“ med drugim tako: „Uradniki stoje pod mogočnim vplivom vlade in zato se lahko pripeti, da poplačajo svoj upor zelo drago; ali zato je njih zasluga tem večja. Siliti komitatske uradnike, da se upro vladnim zapovedim, bi ne imelo pomena, kajti mi triumfiramo le tedaj, če se upro uradniki iz lastnega nagiba, vsled svojega patriotizma ... Vlada pa naj se uči iz tega, da ni mogoče vladati ljudstva z brutalnimi sredstvi, brez narodne volje...“ (Kdaj govori kak slovenski poslanec tako? Op. stavca.)

Socialisti in splošna volilna pravica.

Socialni demokrati razvijajo po celi deželi orjaško gibanje za splošno volilno pravico. V Budimpešto so sklicali velik shod iz cele dežele. Zbralo se je nad 30.000 oseb, ki so demonstrirale proti vsem strankam, ki niso za splošne, direktne in tajne volitve.

Imenovanje železniškega ministra.

Iz dobro poučenih krogov se čuje, da imenovanje novega železniškega ministra ni več daleč. Novi minister bo imel nalogo izvršiti pogajanja za podržavljenje železnic.

Istočasno se utegne definitivno namestiti pravosodni minister.

Češki socijalisti v armadi.

Med češkimi socijalisti se že dolgo govori o tem, kako odpraviti razne nedostatke v armadi, pod katerimi trpe osobito vojaki češke narodnosti pod načelstvom Nemcev. Stranka soc. dem. in češko narodnih socijalcev je naročila raznim rezervnikom, da zabeležujejo vse dogodke pri armadi, posebno da zabeležijo, kako se postopa z rezervniki. Ti podatki bodo služili potem za rekriminacije v državnem zboru.

Srbija.

(Novo ministrstvo.) Kralj je sprejel demisijo prejšnjega kabineta in imenoval nove ministre zgolj iz stranke samostojnih radikalcev. Lista novega kabineta je sledeča: predsednik, uk in bogočastje: Ljuba Stojanović — zunanje stvari: Jovan Zujović — notranje: Ivan Pavčević — finance: dr. Marković — vojna: polkovnik Antonić — justica: Dragotin Pesić — narodno gospodarstvo: Milorad Drasković in stavbe: Vlada Todorović.

(Novi klub.) Narodnjaki in liberalci so vstopili v nov klub, ki šteje 14 poslancev. Predsednik mu je Ribarać, podpredsednik Veliković.

Govor nemškega cesarja v Gnezenu

je napravil na vse razumne politike jako slab utis. Znano je, da je cesar Viljem sam najhujši nasprotnik vseh nenemških narodov in nemški šovinist prve vrste. Kot tak, zlasti ne more trpeti Poljakov. Ako je res, da črti človek to, česar se boji, tedaj se ta rek posebno vresničuje pri Nemcih glede Slovanov in v prvi vrsti pri cesarju Viljemu.

Švica.

(Izgon anarhistov.) Te dni je zvezni svet izgnal zopet tri Nemce in dva Avstrijca.

Kreta.

(Položaj.) Vstaši so dobili od raznih zasebnikov v zadnjem času precej denarne podpore, tako da so za nekaj tednov v finančnem oziru precej podkovani. Rusi so izkrcali 200 vojakov in orožnikov, s katerimi prodirajo dalje, istotako tudi druge oblasti. Vsakokratni položaj izpreminjajo le manjši spopadi in praske med Krečani in vojaško silo velesil.

(Preki sod.) Nad Kreto je razglašen preki sod. Ker pa postopajo pri tem države različno (najostreje Rusi, najmlačneje Francozi), smatrajo vstaši to kot znamenje needinstva v mišljenju velesil in postajajo zato pogumneji.

Nizozemska.

(Demonstracija.) Trije nizozemski križarji priplujejo v kratkem pred Tanger v Maroku, ker hočejo demonstrirati da ima Nizozemska važnih interesov na Maroškem in hoče pri konferenci biti zastopana.

Anglija.

(Obisk našemu cesarju.) Angleški kralj Edvard je obiskal našega cesarja v Išlu. Obisk, ki ima zgolj prijateljski značaj, se je vršil pretečeni torek.

(Na daljni Vzhod.) Anglija je poslala na daljni Vzhod eskadro, broječo enajst velikih oklopnic in osem križark. Namen tej ekspediciji je nejasen.

Španija.

(Lakota.) Zadnje nemire v Španiji povzroča največ velika beda v deželi. Vsled suše je nastala velika lakota, in odpomoči ni temu več mogoče, ker so vse blagajne in podporninski zakladi že prazni. V Sevilski in Osunski okolici so napadali sestradani delavci večja posestva in pobrali, kar je bilo za jesti. Nekateri so oboroženi celo s puškami. Mestne uprave javljajo, da so brez moči proti takim obupnim izgredom, ker lačnim tudi orožniki niso več kos. V Bilbao so obmetali berači škofov voz s kamenjem, ker jim ni hotel dati škof milodarov.

Švedija in Norvegija.

(Ločitev obeh držav.) Norvegija in Švedija sta dve državi na Škandinavskem polotoku, ki se vladata vsaka zase, a zvezani sta med seboj edino po vladarju, staroletnem Oskarju. Ali položaj je bil tak, da so skušali Švedi vedno vladati Norvežanom in jim kratiti njih svobodo, dokler se niso Norvežani uprli in zahtevali popolno odvisnost. Obrnili so se s to željo do njih vladarja, ki jim pa še do danes ni odgovoril. V spomenici, ki jo izročajo Oskarju, so tudi prosili, da jim da svojega sina za vladarja. Švedski parlament, pod katerega vplivom stoji kralj, pa ni hotel ničesar slišati o tem. Že je pretila vojna. Tu pa so se razmere v prid Norvežanom v toliko izpremenile, da je sklenil švedski parlament, zahtevati po Norvegiji imensko glasovanje, da zve rezultat: ali je ljudstvo res za ločitev ali ne. In glej: 365.997 oseb je za ločitev, in proti jih je samo 182. V dvanajstih okrajih se volitve še niso vršile. Tako se je nadejati, da ima kriza na Škandinaviji kmalu svoj konec in Norvežani svojo svobodo.

Turčija.

(Atentator.) Turški policiji se je baje posrečilo, dobiti vsa imena udeležencev pri atentatu. Izmed inozemcev ima zaprtega samo Belgijca Jorisa, ki izprva, vzlic zatrdilu sultana, da bo po turških postavah oproščen in samo iz dežele izgnan, ni hotel povedati nikakih imen niti priznati, da je vedel za atentat. Šele ko se mu je dokazalo, da so ga videle priče več tednov prej na terasi, kjer se je izvršil atentat, da je bil v intimni zvezi z raznimi anarhisti in mohamedanskimi vstaši, je pripoznal, da je vedel za atentat in da je pomagal Armencu Khidirianu črez mejo, s tem da mu je posodil svoj potni list. Turške oblasti sodijo, da morajo biti še drugi ruski Armenci iz Kavkaza sokrivci. So li pri atentatu tudi Bolgari udeleženi, se ni dalo dognati še do zdaj.

(Velika zarota.) V Smirni so razkrili veliko zaroto Armencev. Našli so pri njih 88 velikih in 48 malih dinamitnih bomb, poleg tega celo listo javnih turških poslopij, ki so jih nameravali zarotniki porušiti. Turške oblasti so zaprle velike množice Armencev in zasledujejo še po novih „soznalcih“.

Kitaj.

(Upori.) Na Kitajskem je opažati zadnji čas vedno večje sovražno gibanje napram kristjanom. K tem kristjane preganjajočim tolpam so se pridružili tudi redni vojaki, 2000 po številu in zasedli mestece Suičingsan. Vlada je poslala nad upornike nove čete iz Pekinga.

(Atentat na cesarico.) Na kitajsko cesarico je nameraval napraviti neznan, v vojaka preoblečen človek, atentat. Vendar se mu namera ni posrečila, ker so ga vojaki prej prebodli z bodali.

Kitajska in Amerika.

(Bojkot amerikanskih izdelkov.) V Šangaju so se sešli zastopniki konzulatov in se izrekli, da vpliva bojkot amerikanskih izdelkov na vso trgovino drugih držav v istem smislu. Naprosili so kitajski zunanji urad, da stori vse, kar more, da poneha bojkot. Šangajska trgovska in obrtniška zbornica se je sicer izrekla proti bojkotu, ali že nekaj dni po tej izjavi naznanja amerikanskemu generalnemu konzulu, da so njena sredstva preslaba napram orjaški agitaciji za bojkot. — Kakor bo v spominu, je povzročilo bojkot šikaniranje in surovo postopanje amerikanskih oblasti napram kitajskim priseljencem.

Amerika.

(Atentat na predsednika.) V Buenos Aires so prijeli nekega španskega anarhista prav v istem trenotku, ko je pomeril s samokresom na arženinskega predsednika, da ga ustreli.

(Sleparstva bogatinov.) V Čikagi so obtožili 24 kapitalistov, ker so s pomočjo prepovedanega znižanega voznega tarifa oškodovali druge trgovce. Obtoženi bogatini so ali vodniki tovarn za konzerve ali pa družabniki takih podjetij.

Dogodki na Ruskem.

Splošni položaj.

Vse pričakuje z napeto pozornostjo, kak uspeh bo imel minuli kongres zemstev v Moskvi na bodočo ustavo, ki jo obljublja izdati car. Bilo bi več upanja, da ni prišla v javnost tajna okrožnica, izdana guvernerju v Tveru, v kateri se pozivlje, naj porabi vsa mogoča sredstva proti gibanju, ki je provzročajo zemstva po deželi glasom svojega zadnjega ukrepa na kongresu. „Popolnoma tajna okrožnica“ številka 2606 pravi, da je stremljenje zemstev, preustrojiti Rusijo v zapadno evropskem smislu, to pa pomenja padec samodrštva. Politične razmere v Rusiji so tako zamotane, da je vsak količkaj jasen vpogled v nje izključen. Zdi se, da se car naslanja zdaj na tega, zdaj na druzega. Danes je tega mnenja, jutri zopet druzega. Med tem pa dobivajo revolucionarci vedno več privržencev in atentati se vrše drug za drugim.

Trepov v Moskvi.

Ker se je raznesla vest, da se nameravajo zemstva zopet sniti v Moskvi k novemu kongresu, je odpotoval Trepov iz Petrograda v Moskvo, da prepreči tako zborovanje.

Kaj zahtevajo kmetje.

V Moskvi zboruje kongres kmetskih zvez, h kateremu je poslalo 22 gubernij svoje zastopnike. Kongres kmetov zahteva ljudske zastopnike in za njih volitve splošno, direktno in tajno volilno pravico za vsako nad 20 let staro osebo, brez razločka na narodnost, vero ali spol. Ljudski zastopniki morajo imeti nadzorstvo nad upravo in financo, oni imajo postavodajalno moč in so nedotakljivi. Zahtevajo pa tudi novih ljudskih šol, javnih knjižnic in neodvisnost šole od cerkve. Verouk naj bo samo neobligaten predmet.

Kavkaz zrel za ustavo.

Car je vprašal namestnika v Tiflisu, grofa Voronzov Daškova, kako misli o ustavi. Grof je odgovoril, da se strinja v vsem, a zahteva prav tako za Kavkaz isto ustavo, kakor jo naj dobi Rusija, kajti vse kavkaške gubernije so zrele za ustavo, izjemo delajo le nekateri prav neznatni gorski plemeni.

Car odstopi?

Vesti o kaki palačni revoluciji ali o atentatu na carja so sicer neresnične in slone morda le na pobožni želji nekaterih posameznih oseb; pač pa se razglaša zdaj popolnoma resno, da je car, ki je že po naravi zelo slabotnega telesa, po zadnjih dogodkih in vednem strahu in omahovanju tako izmučen, da je zbolel in da si želi miru. Krogi, ki stoje najbližje ruskemu dvoru, zatrjujejo, da namerava izdati car na narod poseben manifest, v katerem se odpove prestolu na korist svojemu mladoletnemu sinu Aleksiju. Do njegove polnoletnosti prevzame vodstvo državnih poslov svet, obstoječ iz treh članov carske rodbine, med katerimi bo tudi veliki knez Konštantin Konštantinovič. — Ker verujejo zlasti berolinski krogi tako resno tem vestem, je morda s carjevim odstopom

kaj v zvezi njegov zadnji sestanek z nemškim cesarjem, o katerega pomenu si ni mogel biti nihče na čistem.

Rusko-japonska vojna.

Bodočnost Kitajske.

Rusko mirovno poslaništvo se je pomnožilo za dve važni osebi in sicer za poslanika v Pekingu in njegovega legacijskega tajnika. Z ozirom na to, da je prišel na konference pekinški poslanik Pokotilov, se smatra, da je glavni smoter pogajanj bodočnost Kitajske.

Javno mnenje v Ameriki se boji, da bi Japonska razdrla princip „odprtih duri“ v Vztočni Aziji, zato so se simpatije Amerike naklonile zopet Rusiji, posebno ker je ta obljubila ustavo. Rusija se hoče plačanju odškodnine baje s tem izogniti, da odstopi Japonski mandžursko železnico in že prej Japonski pripadli del otoka Sahalina.

Rusija nadaljuje vojno?

Iz Petrograda poročajo, da odhajajo na bojišče čedalje večje mase čet. Na vztočno sibirski železnici se ne vzprejemajo nobene zasebne pošiljatve več, da bo transport čet neoviran.

Izmenjavanje šifriranih brzojavk mej carjem in Wittejem traja dalje. Poslednje brzojavke gredo direktno do carja v Petrovdvor. O vsebini pogovorov ni znanega ničesar v javnosti. Vendar je splošna sodba taka, da ne vlada med carjem in njegovim pooblaščencem posebna harmonija.

V dvornih ruskih krogih se čedalje bolj nadejajo, da bodo pogoji Japonske toliko težki, da onemogočijo sklep miru. Vojna stranka okoli carja je čedalje močneja.

Premirje.

Na bojišču je zdaj dejansko premirje. Linjevič sicer vedno poroča, da si je svest zmage in da je ta na ruski strani, ali ne stori vendar ničesar. Prav tako pa se ne spušča japonski vrhovni poveljnik Ojama v boj, ker pravi Japonska, da bi padel s tem ugled, ki ga uživa zdaj pri drugih državah, nenavadno nizko, če bi pričela baš zdaj ob pogajanju za mir z bitko, katere posledice bi bili tisoči in tisoči mrtvih.

Mirovna pogajanja napredujejo.

Ruski in japonski pooblaščenci so se zjedinili proti vsemu pričakovanju že v šestih točkah:

1.) Rusija pripozna suverenstvo Japonske nad Korejo, Japonska pa se zaveže, pripoznati dinastijo sedanjega korejskega cesarja s pridržkom, da sme imeti pri korejski civilni upravi posvetovalno moč, da jo izpolnjuje in pomaga, da se uprava redno izvršuje;

2.) Rusija se zaveže, vrniti vso Mandžurijo Kitajski nazaj, odreči se vsem predpravicam, ki jih je dobila za Mandžurijo od Kitajske in se zavezati, spoštovati nedotakljivost kitajskega ozemlja. Prav isto pa stori Japonska;

3.) Rusija pripusti vso železniško progo južno od Harbina Kitajski. Istotako pripozna tudi Japonska edino le Kitaju pravico do te železnice;

4.—6.) **Rusi odstopijo Japoncem** polotok Liaotung s **Port Arturjem in Dalnijem.**

Če gredo pogajanja tudi še zdaj tako hitro naprej, ni verjeti, ker se utegne vneti živahna debata med Vitejem in Japonci, ker zahtevajo, ti da jim izroči Rusija vse one ladje, ki so iskale zavetja v nevtralnih lukah in ker skušajo staviti neko število kot maksimum, koliko ladij smejo imeti na Vzhodu.

Prijatelji Rusije.

Vite, ruski glavni pooblaščenec, se je izjavil na opetovana vprašanja, kdo je ob času najboljši prijatelj Rusije, tako: Francija in potem Nemčija.

Štajersko.

Tolovajska tolpa v Celju napada slovenske hiše. Naskok na „Narodni dom“ — naval na „Zvezni dom“ — napad na poslopje slovenskih gimnazijskih razredov. — Celjski Slovenci v smrtni nevarnosti.

Nezaslišano tolovajstvo, izrodek posurovelega sovraštva in nizkotnih instinktov je v Celju v noči od ponedeljka na torek prodrlo jez, se razbesnilo in proslavilo na večne čase celjsko nemčursko kulturo. Kaj takega, kar se je zgodilo pri nas omenjeni večer, ni mogoče drugje, razen v Celju, zavetišču vseh zakotnih, sumljivih stvorov, razbojniških elementov pod zaščito svojih visokih pokroviteljev. Kar se je zgodilo v Celju, presega vse, bije v obraz najprimitivnejšim človeškim pravicam, se roga zaničljivo prosvetljeni državi, kjer so mogoči takšni roparski čini pred očmi postave!

Roparski pohod se je začel v pondeljek zvečer ob pol desetih iz hotela „Stadt Wien“, kjer se je celjska druhal napila do besnosti, se omamila do divjaštva. V tej restavraciji je bilo na razpolago cele hektolitre piva, ki so jih kupili celjski nemčurski mogočnjaki pouličnjakom, da izvedejo omenjene roparske čine. Tolpa je obstojala iz kakih 100 do 150 oseb, se valila odtod med divjim kričanjem, huronskim tuljenjem po najobljudenejših celjskih ulicah mimo magistrata pred „Narodni dom“, kjer je pokazala vse svoje brezmejno barbarstvo. Bilo je kot divjanje zveri, ko so se zagnali temni individui nad „Narodni dom“. Začeli so se dreti „Pereat“, „Abzug“, „Nieder mit den Windischen“ in rjoveti še druge psovke. Vrhu tega so lučali debelo kamenje v okna „Narodnega doma“, da je gromelo, so žvenketale šipe, žvižgali kamni. V pritličju so bila pobita v hipu malone vsa okna, kar jih ni bilo pod težkimi železnimi krovi, v prvem nadstropju je pobito steklo na „Narodni čitalnici“, in celo v drugo nadstropje je frčalo kamenje. Vsipalo se je skozi odprto okno in razgnalo neko rodbino, ki je v smrtni nevarnosti zbežala iz sobe. Vrata v „Narodni dom“, v sredi vložena z debelim steklom, so bila prebita s težkimi palicami; glavni zločinci so znani. Trajalo je kako četrt ure to tuljenje in razsajanje, žvižganje in gromenje pred „Narodnim domom“. Notri na vrtu so sedeli slovenski gostje, strmeči, da je mogoče kaj takega v civilizovani državi. Med to divjo tolpo, razgrajajočo in psovajočo, je bilo tudi mnogo takih, ki se štejejo med inteligenco, mnogo c. kr. uradnikov, večina pa je obstojala iz uslužbencev nemčurskih trgovin in obrtnij.

Od „Narodnega doma“ se je valila tolpa pred „Zvezno tiskarno“, kjer je uredništvo „Domovine“. Nemčurji so s kamenjem bombardirali poslopje, razbijali šipe in se z divjimi kriki, s pasjim tuljenjem, mozeg pretresajočim žvižganjem znašali nad nedolžnim listom, ker jim je povedal istino, ker jih je v goloti pokazal svetu. Druhal je razsajala do blaznosti, in slednjič ni bilo slišati drugega, kakor hripavo kruljenje, ker so jim odpovedala grla.

Od tu so se izgredniki odpravili pred hišo, kjer so nameščeni slovenski gimnazijski razredi, in zopet se je začela igra znova: Vpitje, zavijanje, tuljenje, žvižganje, kakor da so planili vragovi na svet. Ljudem, ki so to slišali, je zastajala sapa videč, da stanujejo sredi takšnih divjakov. Neka gospa je vsled silnega razburjenja padla v nezavest in dobila srčne krče. Poklicali so dva zdravnika, da sta jo rešila nevarnosti.

Tolovaji so imeli grla suha, zato so se zdaj drli zopet skozi vse mesto proti hotelu „Stadt Wien“, kjer jih je čakal „Freibier“. Napili so se, se znova ojunačili in se zopet vlekli pred „Nar. dom“, kjer se je ponavljala še enkrat tolovajska igra: Bombardiranje s težkimi kamni, razbijanje šip, vlom .... Z zmagepijanim tuljenjem se je nato druhal med piskanjem, žvižganjem in heul-klici na župana Julčeta razšla. To je bilo prvo noč, a to še ni zadostovalo.

Druga noč. Bilo je to od 8. na 9., v noči od torka na sredo. Slovenci so se po dnevu pripravili na preteče izgrede, ker so nemčurji javno govorili, da napadejo zopet slovenske hiše. Ves dan so se čuli sumljivi žvižgi, domenjena znamenja med pouličnо tolpo. Slovenci so obvestili mestno policijo (!), se obrnili na namestništvo v Gradec in sploh podvzeli vse varnostne korake. Prišla je noč. Pred znanim hotelom se je zbirala fakinaža ob večernih urah, a se zopet razšla. Nič ni kazalo na nove izgrede. Redarji so zadovoljno korakali po ulicah, Slovenci, zbrani v „Narodnem domu“ so mestno policijo obvestili, da misli druhal napasti nocoj to noč še enkrat „Zvezno tiskarno“. Bilo je v torek zvečer ob pol 11. uri. Svetilke po ulicah to noč niso gorele, dva redarja gresta pred slovensko tiskarno, promenirata parkrat gor in dol, zavijeta okrog ogla ter izgineta. Prišla je polnoč. Tedaj se pa začno zbirati temne postave in kot zavratni roparji jo udero naravnost pred „Zvezno tiskarno“. Začne se nov bombardma, šipe so treskale, kamenje grmelo v poslopje. Ko so se nemčurji odpravljali, so za seboj pustili sledove rokovnjaških svojih zločinov. S tem so za enkrat dovršena zlobna početja naščuvanih ljudij; Slovenci radovedni pričakujemo, kaj se še zna zgoditi.

Kdo je kriv teh izgredov? Slaboznani slavnostni dnevi nemčurskega Celja, polaganje temeljnega kamna za „Deutsches Haus“, Schubertbundovci, vsa ta predrzna komedija, infamno izzivanje Slovencev „durch muß des Kieles Erz“, vse to je minole dni razburilo Slovence v najskrajnejši meri. Nedvomno je, da so celjski nemčurji vso stvar uprizorili samo zato, da izzivajo, žalijo Slovence, profanirajo njihove svetinje, se rogajo naši narodnosti. Vsled tega je ogorčenje Slovencev prikipelo do vrhunca; a vkljub vsemu provociranju nemčurskih govornikov „den Windischen die Schädel einhauen“, vkljub izzivanju „Schubertbundovcev“, ki so hodili pred „Narodni dom“ pet skrajno izzivalne pesmi, se ni dvignila slovenska pest, da si tako sami poiščemo zadoščenja. Na objektiven način pa se je osvetlilo vse to predrzno ščuvanje in izzivanje, in „Deutsche Wacht“, glasilo celjskih renegatov, je vsled tega se razpsovala kot besen neresec v tevtonskih šumah. Ta list psuje vedno na najnesramnejši način ves slovenski narod, že sto in stokrat je smrtno razžalil naše ljudstvo, ko nas je psoval kot narod ubijalcev. Ob tej priliki je celjska „Domovina“ po zaslugi ožigosala divjanje nemčurske druhali v Celju, ni jim prizanesla, ampak jih potipala, kjer jih je bolelo. In „Deutsche Wacht“ je začela na zločinski način hujskati „nemško Celje“ zoper Slovence: „Nemški Celjani, ali je treba še kaj več, da se vas vzdrami k samopomoči! Tu vam ne preostaja drugega, kakor da se dvignete zoper svoje sramotilce in si sami pomagate!“

Tako je pisala, in državni pravdnik ni videl, da je takšno pisanje zločin, ki more imeti najhujše posledice. Res, postalo je nato v Celju soparno, kot v vulkanskem kotlu; bilo je, kot da ima vsak hip izbruhniti vihar. In kar je na brezmejno perfiden način propovedovala „D. W.“, kar je odobril državni pravdnik, to se je zgodilo: Celjski Slovenci v smrtni nevarnosti, bombardirane hiše, razbita okna...

Ali nismo mi opravičeni na isti način poklicati svoj slovenski narod k samoobrambi? Ali nas sme izzivati in žaliti vsak pritepenec? Mutatis mutandis bi z „D. W.“ lahko rekli: „Slovenski kmetje, slovensko ljudstvo! Ali še ni dovolj, da vas nemčurski Celjani dan na dan najhujše sramote in žalijo! Ali ne boste spregledali, in mestu, da gojite celjske nemčurske gade s krvjo svojih žuljev, pridite v Celje, in kot strupeno gnezdo otrovne zalege naj pade v prah! To je naša „stara pravda“! Naj se razruši nemška oblast nad nami, in orožje za to imate sami v rokah! Slovenski narod, spreglej! Hodi po poti narodne osamosvojitve! Pokažimo celjskim nemčurjem slovensko zavest in ponos! Niti krajcarja nemčurskim trgovcem in obrtnikom, naj jim piskajo pajki! Kdor je količkaj naroden, kdor se zaveda svojega slovanskega pokoljenja, njega bo sram, še nadalje podpirati one ljudi, ki so naši smrtni savražniki, ki nas ob vsaki priliki psujejo in nam s kamni rušijo naše domove. Naše najdražje svetinje nam teptajo v blato, zaničujejo naš amanet, naš dragi materni jezik. Slovenci, spreglejmo, kdo je naš krvni sovrag! Proč ž njimi, ven iz naših dežel! Mi pa pojdimo svoji k svojim!

Ne boj, mesarsko klanje.

Ljudje, ki pišejo v celjsko „Vahtarico“ in oni, ki so za njihovim hrbtom, — to morajo biti ljudje, ki so zmožni vsega. Toliko hudobije in lažnjivosti ne najdemo nikjer več.

Ves omikani in vsaj trohico moralni svet obsoja z ogorčenjem počenjanje celjskih Nemcev pred „Narodnim domom“ in „Zvezino tiskarno“. — — Kako pa piše celjski nemški list o teh lopovstvih v svoji 64. številki?

Pod zaglavjem „Sind wir als vogelfrei erklärt?“ prinaša članek, v katerem je znesene toliko hudobije vkup, da se mora človek prijemati za glavo od začudenja nad obnašanjem celjskega državnega pravdnika, ki more pustiti take stvari med svet! V tem članku se pisec v tonu navadnih pouličnih pretepačev repenči nad pisavo „Domovine“, katera je povodom komedije pred „nemško hišo“ povedala prizadetim le to, kar jim gre. Kdor čita Vahtarične gorostasnosti, bi moral misliti, da je napisala „Domovina“ zares nekaj, kar bi bilo vredno nemškega ogorčenja in psovanja v taki meri. A „Domovina“ ni storila druzega, nego ponorčevala se je malo iz tistih nemških dam, ki se smeše s svojo borniranostjo pred celim svetom kot „tojče Frovn“ in „tojče Majd“. V povračilo surovosti nemških dam o priliki poseta Čehov ni storila „Domovina“ druzega, nego jih ironično nazivala s „finimi“ gospodičnami, oziroma, ker so se vedle kot dekle, — z deklami.

Zaradi tega besni organ celjskih Vsenemcev in podtika „Domovini“, da je omadeževala čast nemških žen in deklet, in pozivlje na boj proti Slovencem z besedami: „najskrajnejša brezobzirnost mora odslej biti naša naloga, pod katero bomo vodili svoje narodne boje“.

Ali so Slovenci morda pljuvali na nemške gospode in dame ob slavnosti pred nemško hišo, kakor so to delali oni napram češkim damam? Ali so Slovenci pri tej priliki skrivili komu le las na glavi?

Toda saj vemo, koliko bije ura! Vsenemška politika mora videti z gnevom, kako je vse njeno prizadevanje, prodirati s pravim uspehom na našem jugu. Ako bi bila nemška politika gotova svoje zmage, bi bili njeni zastopniki pač mirnega srca, — tako pa besne kakor divji.

Ker so uvideli celjski Nemci, da tudi z zahrbtnim polaščanjem naše zemlje ne gre tako, kakor so si oni morda mislili, si skušajo pomagati v svojem boju in izpodrivanju nas na najsurovejši način. Neverjetno pa je, da bi se dali spričo takega početja ugnati v rog naši obmejni Slovenci.

Brežice dobe novega advokata, dr. Ivo Benkoviča. Ker je Benkovič znan kot vrl Slovenec, dobijo tudi narodnjaki iz Brežic z njim krepko oporo.

Kako bi plačali svoj „Deutsches Haus“? — To vprašanje je zdaj na dnevnem redu v Celju. Na svoji nemški hiši imajo dolga že danes 420.000 kron, ki pa naraste gotovo na 800.000 kron, preden bo poslopje za rabo. In vendar niso Nemci prav nič v skrbeh, kako poravnajo ta dolg. Da imajo za amortizacijo istega že gotov načrt, so pokazala že različna dejanja...

Podržavljenje celjske policije je nujna stvar, kajti mestni policaji niso nič druzega, nego izvrševalci vsenemških namer v mestni upravi! Ako sodeluje policaj pri napadih, kakoršni so se izvrševali pred „Narodnim domom“ in „Zvezno tiskarno“ dne 7. t. m. zvečer, potem se vse neha. Policaji so tolpe spremljali in se prijazno z njimi razgovarjali, mesto da bi jih aretirali. Šli pa so z njimi z namenom, da aretirajo kakega Slovenca, ako bi bilo količkaj povoda. — Te razmere v Celju kriče po nujni izpremembi, ker to, kar dela celjska mestna občina nasproti slovenskemu prebivalstvu, je kratko označeno z nemško besedo „Schreckensherrschaft“. Vlada, kateri morajo biti Slovenci istotako del državnega stroja kakor njeni Nemci, naj gleda, da napravi red, če ne bi se moralo misliti, da je uprav ona, ki vse to — provocira!

Koroško.

Članek o Koroški smo morali zaradi obširnega poročila o zadnjih celjskih dogodkih zopet za eno številko odložiti. Priobčimo ga pa prav gotovo prihodnjič.

Podporno društvo za slovenske dijake Koroške v Celovcu je zdaj ustanovljeno. Namen društva je, podpirati uboge dijake iz Koroške, da ne pridejo pod vpliv, ki jih odtujuje narodu. Predsednik društva je prošt Lambert Einspieler.

Denar za narodne namene. Zadnji „Mir“ priobčuje uvodnik pod naslovom „Nova ideja“. Člankar razpravlja o podobni organizaciji, kakor jo je skušal upeljati eden naših politikov na Goriškem. Ustanovilo naj bi se nekako politično društvo, katerega član postane lahko vsak, ki plača udnine krajcar na teden, t. j. krono na leto. Denar porabi društvo za svojo organizacijo. Popolnoma neumestno pa je, imenovati društvo še prav posebno katoliško-narodno. Katolicizem in nacionalizem vendar ne gre pod eno odejo.

Požari na Koroškem so zlasti v zadnjem času zelo pogosti. V prošli številki smo že poročali, da je pogorela Lipaljavas v kanalski dolini do tal, zdaj smo dobili še obvestila, da so bili večji požari tudi na Seleh nad Borovljami, v Blatnem gradu in Beljaku.

Nov parnik so dobili na Osojskem jezeru. Prej je služil za torpedovko na morju, zdaj pa so ga razdejali, odpeljali njegove kose po železnici, jih zopet sestavili in spustili ladjico v jezero.

Kdor potuje v Velikovec, naj se spomni, da imajo v ondotnem „Narodnem domu“ Slovenci svoj prijateljski večer ob torkih. Vsakdo dobro došel!

Primorsko.

Razsežne vojaške vaje se bodo vršile od časa 25. avgusta do 3. septembra t. l. v zagrajski, doberdobski, foljanski in drugih okoli Tržiča (Monfalcone) ležečih občinah. Vaj se bodo udeleževali: razni zbori pešcev, tretja in četrta topničarska baterija št. 8. 25. t. m. prideta dva eskadrona konjenikov in en lovski bataljon. Posestniki so pozvani, da naznanijo vojaški upravi škodo, ki jo bodo vaje provzročile na polju. Tozadevna komisija bo hodila okrog z belo zastavo.

Velika nevihta v Trstu. Preteklo soboto je nastala v Trsta huda nevihta s točo, ki je padala debela ko jajce. Naredila je veliko škode na šipah. V hotelu „Balkan“ v „Narodnem domu“ samem je pobila 41 šip. Računa se, da je v celem mestu pobila toča nad 5000 šip. Pobila je tudi mnogo vrabcev in golobov. Konji so se plašili in divjali po mestu brez cilja. V Rojanu pri Trstu je provzročila nevihta v vinogradih ogromno škode.

Velikanski most pri Solkanu, ki veže oba bregova Soče v razdalji 85 *m*, bo v najkrajšem zgotovljen. V Avstriji imamo sicer mnogo kamnitih mostov, a ta je brezdvomno največji železnični kamniti most celega sveta. Zanimiv pa je tudi v toliko, da je izdelan po načinu, ki ga je izumil avstrijski inženir.

Doma in drugod.

Osebne vesti. Za sodne tajnike so imenovani: Okrajni sodnik Avgust Modrinjak v Žužemberku za Maribor, sodni pristav Alojzij Žebre v Radovljici za Ljubljano in dr. Anton Skumovič, sodni pristav področja graškega višjega sodišča, za višje deželno sodišče v Gradcu. Okrajna sodnika sta postala sodna pristava Fran Regally v Kamniku za Metliko in dr. Jakob Doljan v Črnomlju za Žužemberk. Sodna pristava dr. Miroslav Bračič v Ptuju in dr. Adolf Ledenig v Gradcu postaneta sodna tajnika v Celju, oziroma pri deželnem sodišču v Gradcu. Sodni pristav dr. Anton Kremžar v Ljubljani postane substitut državnega pravdnika v Ljubljnni, ravno tako sodni pristav dr. Teobald König v Gradcu za Celovec.

Spored prireditev povodom odkritja Prešernovega spomenika dne 10. septembra 1905 v Ljubljani: Ob 10. uri dopoldne se zbero društva in odkorakajo po določenem redu na slavnostni prostor, kjer zapojo pevska društva Nedvedovo kantato „Slava Prešernu“. Zatem govori dr. Ivan Tavčar slavnostni govor, nakar se odkrije spomenik. Končno prevzame župan Ivan Hribar spomenik v last in varstvo mestne občine ljubljanske in pevska društva zapojo Prešernovo „Strunam“. Ob 7. uri zvečer: komersi v „Narodnem domu“, hotelu „Ilirija“, hotelu „Lloyd“ in v gostilnici „pri Novem svetu“.

V Kočevju so hoteli napraviti slovenski učitelji svoj koncert. Ondotni preveč navdušeni Nemci pa so ga preprečili z grožnjo, da ga razženo s silo in razbijejo vse, kar bi dobili na koncertnem prostoru. Tudi znamenje posebne olike.

Poravnava družbe sv. Cirila in Metoda z gospodom Ivanom Jebačinom. Družba sv. Cirila in Metoda je že koncem minulega leta naznanila g. I. Jebačinu, tovarnarju in trgovcu v Ljubljani, da ga ne smatra več zalagateljem družbine kave, zaradi dogodkov, ki so slovenski javnosti znani. Ker se v teku časa razmere med g. I. Jebačinom in družbinim vodstvom niso oblažile, pač pa izdatno poslabšale, izreklo je vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda po večkratnem posvetovanju v svoji seji dne 25. svečana 1905, da obnovitev pogodbe ali kaka nova pogodba med g. I. Jebačinom in družbinim vodstvom ni več mogoča. Da bi mogla skleniti novo pogodbo s kakim drugim zalagateljem, zahtevala je družba sv. Cirila in Metoda sodnim potem od g. I. Jebačina, naj isti prizna z njim sklenjeno pogodbo o zalaganju in prodajanju kavinih surogatov in sladne kave v korist družbe sv. Cirila in Metoda za razveljavljeno in naj izbriše varstvene znamke z znaki naše družbe. Popisano energično postopanje družbinega vodstva je privedlo slednjič g. I. Jebačina do spoznanja. Med sodno obravnavo dne 28. rožnika 1905 je prosil toženec za preložitev obravnave v to svrho, da se morda vendar le poravna z družbo. Sodišče je v to privolilo in obravnava se je preložila na 10. dan malega srpana. V razgovoru z družbinim vodstvom je ta dan priznal g. I. Jebačin, da je postopal do družbe nepravilno, ko je začel prodajati na svojo roko poleg „Družbine kave“ tudi „Zvezdno kavo“ ter tako delal škodljivo konkurenco „Družbini kavi“. Od „Zvezdne kave“ ni dajal namreč družbi nikakih prispevkov. Tudi je priznal ta dan, da je vsled tega njegova pogodba z družbo sv. Cirila in Metoda res razveljavljena. Svoje postopanje napram družbi je določno obžaloval ter zagotovil, da hoče povrniti vso škodo, ki jo je zaradi tega imela družba sv. Cirila in Metoda. Tako je prejela družba sv. Cirila in Metoda zadoščenje. Ker je g. I. Jebačin radovoljno priznal to, kar je družba sv. Cirila in Metoda sodnim potem zahtevala od njega, odpadlo je na 10. dan malega srpana napovedano nadaljevanje obravnave in sodnikom ni bilo treba izreči nad g. I. Jebačinom razsodbe. Podpisala se je ta dan vpričo delegiranega sodnika, gospoda dež. sod. svetnika Ivana Kavčnika nova pogodba med družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani in g. I. Jebačinom za dobo 5 let, tem načinom, da se po preteklih štirih letih obojestransko lahko odpove, družba pa tudi prej, ko bi g. I. Jebačin ne izpolnjeval pogodbe. V tej na sodišču izdelani in vpričo njega podpisani pogodbi se g. I. Jebačin zavezuje dajati družbi v pogojenih obrokih natančno določenih prispevkov od vseh vrst kavinih izdelkov, naj jih prodaja pod kakoršnokoli znamko ali pod kakoršnemkoli imenom, torej tudi od „Zvezdne kave“. Izvzeta je samo kava, ki jo prodaja v korist družbe sv. Cirila in Metoda za Istro, od katere g. I. Jebačin plačuje prispevke naši družbi-posestrimi. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi torej slavno slovensko občinstvo, da vse tozadevne neprijetnosti pozabi, kakor jih je ono pozabilo; drug drugemu odpustiti je itak velikrat potrebno v življenju. **Zato naj vam bodo, Slovenci, izdelki „Prve jugoslovanske tovarne kavinih surogatov in sladne kave“ s to našo izjavo priporočani. Dohodki od njih so nam vsled novega pogodbinega pisma izdatno izboljšani — kdor kupuje izdelke te tovarne, podpira istočasno družbo sv. Cirila in Metoda.** — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, dne 10. avgusta 1905.

„Sa Maloga Lošinja“ se imenuje knjižica, ki jo je napisal dr. Pero Magdić, izdajatelj „Naših Pravic“. Knjižica, ki se peča z razmerami v Lošinju, „u kojem nije bilo niti 5 taljanskih obitelji, danas pa je gnjezdo Talijanaša“ — velja 20 vinarjev. Čisti dobiček je namenjen hrvatskemu „Narodnem domu“ v Malem Lošinju. Dobiti jo je pri pisatelju v Varaždinu.

Hitri avtomobil znanega državnega poslanca grofa Sternberga je pretekli teden provzročil veliko nesrečo. Na cesti med Kraljevim gradcem in Kuklino se je vozil grof z dvema damama s tako hitrostjo, da se mu ni mogel ogniti neki težki voz, ki je trčil ob avtomobil. Konji so se splašili in voznik je padel z voza na cesto ter se močno poškodoval. Vkljub tej nesreči ni ustavil grof avtomobila, marveč z enako hitrostjo dirjal dalje. Čez nekaj časa sreča žensko v blagoslovljenem stanu. Žena se avtomobilu ni mogla hitro izogniti, pa je skočila v cestni jark. Pohabila se je tako nesrečno, da je drugi dan porodila mrtvo dete. —

S kongresa „Esperantistov“. V francoskem pristaniškem mestu Boulogne se je sešel te dni kongres „Esperantistov“ t. j. zastopnikov novega svetovnega jezika „esperanto“. H kongresu se je zbralo 1500 zastopnikov vseh večjih narodov: Francozov, Angležev, Nemcev, Rusov, Španjcev, Italjanov itd. Zborovanje se vrši v mestnem gledališču, a hiše, v katerih bivajo zastopniki svetovnega jezika so bogato okrašene z zastavami in nad vrati se blišči peterovoglata zelena zvezda kot simbol rešilnega svetovnega jezika. V eni dvorani gledališča je bila razstava raznih predmetov iz nove svetovne literature. V gledališču so se proizvajale razne igre, pesmi, govori, deklamacije itd. v „esperanto“, mej drugim veseloigra „Mensogo proomo“ („Laž iz ljubezni“). Vsi navzoči zastopniki vseh narodov so predavanje razumeli, kakor bi čuli svoj materni jezik. Po predstavi so se pogovarjali med seboj v novem svetovnem jeziku in bilo je kakor bi čez noč izginila s sveta vsa narodna nasprotja in iz teh izvirajoča sovraštva mej narodi. Po pravici imenujejo novi svetovni jezik „jezik pobratimije“ in prvi učenjaki izražajo nado, da se ga narodi poprimejo za v prvo vsaj v trgovinskem prometu.

Bakterije v vodi. Ti organizmi so tako majhni, da jih vidimo šele pod mikroskopom, ki poveča vsaj tisočkrat. Ko zraste taka živalica do gotove velikosti, se razdeli na dva dela, ki raseta, dokler se zopet ne zdelita itd. Oblike so ali okrogle, podolgovate ali pa imajo podobo vijaka in špirale. V naših vodah jih je v obče zelo malo, ker imajo premalo redilnih snovi za take organizme v sebi. Največ jih je v morju.

Mehkost in trdost vode. Čim več tvarin ima voda v sebi, tem večja je njena trdost. Najmečja je deževnica, veliko trja je studenčnica. Sicer pa v sledečem lestvica, ki prične z najmečjo: deževnica, gorka jezera, umazana voda v rekah, studenčnica, voda iz globokih vodnjakov, voda iz plitvih vodnjakov. Za pranje je veliko boljša mehka voda, zato vidimo perice le ob tekočih vodah, nikdar ne ob kakem studencu. Če pa je deževnica čista, je to najprimernejša voda za pranje.

Luskine v laseh, ki izvirajo iz oluščene kože vrhu glave, so zlasti mladim ljudem, ki so posebno brhki radi, nepriljubljena prikazen, ki jim pade vedno z glave na obleko. Naj vzame vsak tak na liter mehke vode (najbolje precejena deževnica) 20 gramov natrona, ki ga dobi pod imenom „natrium bicarbonicum“ v prav vsaki lekarni. S to raztopljino si izmij glavo početkom slehern večer in šele sčasoma v večjih presledkih. 1—2 krat na teden si izmij med tem glavo poleg tega še z mlačno vodo, v kateri je razspuščenega precej mila.

Kurja očesa. Očem, ki vidijo slabo, odpomorejo očala, damam, ki sicer dobro vidijo, a „nimajo

ničesar v roki“, odpomore lornjon, kurja očesa pa odpravi sledeče sredstvo: V steklenico, ki se da tesno zapreti, daj 30 gramov kolodija, 3 grame terpentina in 5 gramov salicilove kisline. Zapri steklenico in pomešaj te posamezne snovi s tresenjem. Vzemi nato čopič in pomaži ž njim kurja očesa. Po malem času se napravi tam nežna kožica, ki jo ovij s platneno krpo, da jo varuješ s tem drgnenja. Najkasneje v osmih dneh izgine kurje oko; v slučaju pa, da ne pomaga prvič, ponovi še enkrat lek. Morda nam je vendar hvaležna za naš nasvet kaka huda „Ksantipa“, zakaj humoristi si ne morejo misliti prepirljivih in hudih žensk brez — kurjih očes.

Bakterije v zraku. Bakterije so neznatna življenska bitja, ki provzročajo in prenašajo bolezni. V morski vodi je v vsakem kubičnem centimetru 37 miljonov takih malih živalic! Na vrhu Mont Blanka (najvišji vrh v Alpah) ni zopet nobenih. Poskusi znanstvenikov so zaznali n. pr., da se nahaja v Parizu v vsakem kubičnem centimetru: po zimi 5000 bakterij, spomladi 7000 bakterij, poleti 10.000 bakterij, v jeseni 6000 bakterij.

Koliko zraka vdihavamo. Pri vsakem dihljaju vzamemo v se pol litra zraka; v eni minuti 8 litrov; v eni uri 480 litrov; v enem dnevu 11.520 litrov. Če hitro hodimo ali celo tečemo, se zviša ta veličina vdihavanega zraka 3—4 krat.

Proti alkoholu.

Dolgo časa je bil med zdravniki prepir, je-li alkohol, ki se nahaja v naših opojnih pijačah, zdravju škodljiv ali ne. Nekateri so bili celo taki, ki so menili, da je alkohol človeku potreben.

Šele novejša raziskavanja v zadnjih desetletjih so pokazala, da ni le alkohol zdravemu človeku nekaj povsem nepotrebnega, ampak tudi škodljiv. Na Angleškem in v Zjedinjenih državah severoamerikanskih se je statistično dokazalo, da so delavci abstinenti veliko bolj zmožni in da so napravili več, kakor delavci, ki so zavživali alkohol. Isto se je dokazalo prav v zadnjem času na Švedskem. Znan pa je tudi izrek nekega angleškega generala iz Indije: „Dajte mi armado nealkoholikov in pripravljen sem, izvesti najtežje naloge.“

Pri nas pravijo, zlasti pa mlajši ljudje: alkohol ogreje, potolaži lakoto, stori, da pozabimo naše skrbi in dela nas vesele.

To so trditve, ki so na videz resnične, ali kakor hitro pregledamo te stvari globlje, se prepričamo, kako malo resnice ali vrednosti imajo na sebi.

Če nas zebe, mislimo da nas ogreje alkohol, zato vzamejo nekateri ljudje na pot žganje in podobne alkoholične pijače. Res je, da nas ogreje alkohol v istem hipu, ali znanstveno je dokazano, da nastopi kmalu potem veliko pomanjkanje toplote, kar je še veliko občutneje, kakor če nas je prej malo zeblo. Da bi pa imel alkohol tako čudapolno moč toplote, bi se ne smelo zgoditi potem, da otrpne v snegu vinjen človek, ki ima v sebi gotovo neprimerno velike količine alkohola, ki ga nahajamo v pivu 2—4%, v vinu 10—20%, v žganju celo 25—33%! Kdor spije liter pive, dobi torej v se prav toliko alkohola, kakor če zavžije osminko litra navadnega žganja.

Tistim, ki menijo, da jim potolaži alkohol lakoto, bodi povedano, da ima pač to lastnost, da *omami* naše čute, ki nam povedo glad, ali kmalu začutimo še hujšo potrebo po jedilih. Prav tako se zgodi v podobnih slučajih, če čutimo po napornem delu nekako novo moč, če smo zavžili nekaj alkoholske pijače, če pijemo, da pozabimo svoje skrbi itd. Povsod tu res omami alkohol čute, ki nas delajo utrujene, skrbne itd., ali vedno stopijo isti zopet na dan, in to s tem hujšimi občutki.

Koliko nesreč pa že ni provzročil alkohol? Koliko rodbin je, ki jih stori oče — alkoholik nesrečne, in posledica tega uboštvo in bolezni.

Nekateri naši ljudje, in med temi žal celo učeči se krogi, vidijo v pivu ali vinu najboljšo zabavo in svoje največje veselje. Kupica vina in okrogla pesem, kaj je lepšega na svetu, si mislijo.

Kako malo razumni so ti, kako kratko misleči. Kaj ni še nihče pomislil, kako se mu je godilo naslednjega dne? Bolna glava in prazen denarnik ali celo dolg je posledica popivanju. Toda vendar smo bili veseli vsaj nekaj hipov! pravijo.

Na kako nizke čute se sklicujejo ti. Kaj mora biti človeku res alkohol posredovalec k neprisiljeni zabavi; ali je v takozvani odkriti besedi, ki naj vlada v veseli alkoholski družbi, cilj človeka in vrhunec njegovega veselja? Koliko se jih sramuje prihodnjega dne tega, kar so počenjali, omamljeni po alkoholu, ko jim je pošel vsak pomislek in sodba o svojem početju. Tekla jim je beseda kakor olje, povedali so, kar so skrivali prej morda leta in leta kot svojo največjo tajnost. Razžalili so svoje prijatelje, stepli so se, posegla je roka pravice vmes in posledica tega so bile sitni poti in različne kazni. „Danes mora kdo poginiti“, to je stavek, ki je zlasti med našim priprostim ljudstvom tako razširjen; če se napije alkohola, in naj bo to o priliki kake cerkvene slavnosti, poroke ali kaj podobnega.

Statistika nekega sodišča nam pove, da so se zgodila hudodelstva v njegovem okrožju tako:

Na soboto	v 15ih slučajih
„ nedeljo	„ 32 „ „
„ pondeljek	„ 24 „ „
v ostalih štirih dneh	„ 26 „ „

Sodišče v Curiškem okraju ima sledeče zapiske:

Na soboto	pride 18 hudodelcev
„ nedeljo	„ 60 „
Na pondeljek	pride 22 hudodelcev
„ ostale štiri dni	16 „

(Dalje prih.)

Listnica uredništva: V. I. v Ljubljani: Poslanega ne moremo priobčiti, ker dotični gospod ne dovoli, da ga kdo brani. Morda pošljete kaj primernejega.

Ferd. Lev. Tuma:

„V znamenju življenja“.

Cena K 1·50, po pošti K 1·60. — Naroča se pri L. Schwentnerju v Ljubljani in v tiskarni A. Slatnar v Kamniku.

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1·10 plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1·20, à la ogrske, trde po gld. 1·50, ogrske fine po gld. 1·80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 kr.

Slivovka, **brinovec** pristen, liter od 70 kr. do gld. 1·20., **brinov cvet** liter gld. 1·50.

To priznano dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

19 **Janko Ev. Sirc v Kranju.**

Izborno zalogo raznovrstnih novih in starih vin v sodih in steklenicah priporoča

Anton Müller

vinotržec v Domžalah (Kranjsko).

Lekarnarja A. THIERRY-ja

BALZAM pristen le s trgovskosodno registrovano zeleno varstveno znamko z nuno.

Najstarejše domače sredstvo zoper prsne in pljučne bolezni, kašelj, izmečke, želodčni krč, pomanjkanje teka, pehanje iz želodca, zoper zgago, napenjanje, telesno zaprtje, **influenco**, zarane, zobne bolečine itd. Poštnine prosto do vsake poštne postaje z zabojčkom: 12 malih ali 6 velikih steklenic 5 kron, 60 malih ali 30 velikih 15 kron.

Edino pristno **centifolijsko mazilo** (iz vrtnice „rosa centifolia“).

To mazilo izvrstno deluje zoper vnetje. Pri vseh, še tako zastarelih bolečinah, poškodbah, ranah ima gotov uspeh, ali pa olajša bolečine. S poštnino, poštno spremnico in z zavojem vred veljata 2 lončka K 3·60. Pristno le iz **lekarne „pri angelju varhu“ A. Thierry-ja v Pregradi** pri Rogatcu, kamor je pošiljati naročila.

Popolno prepričanje o nenadomestljivosti teh sredstev dokazujejo Vam zvezki z več tisoč zahvalnimi pismi, ki se pridenejo vsaki pošiljatvi balzama zastonj ali pa se na željo posebej dopošljejo. 23

Pozor! Čitaj! Bolnemu zdravje!

Pozor! Čitaj! Slabemu moč!

Pakraške kapljice in slavonska zel

to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, bolesti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajajo. Zdravijo vse bolesti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti bolesti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši.

Naj vsakdo naroči in naslovi: 4

Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 106, Slavonija.

Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.
Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

12 stekleničic (1 ducat)	5·— K	48 stekleničic (4 ducate)	16·— K
24 stekleničic (2 ducata)	8·60 „	60 stekleničic (5 ducatov)	18·— „
36 stekleničic (3 ducate)	12·40 „	Manj od 12 stekleničic se ne razpošilja.	

Slavonska zel se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti sušici, proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto):

2 originalni steklenici 3 K 40 h; 4 originalne steklenice 5 K 80 h; 6 originalnih steklenic 8 K 20 h.

Manj od dveh steklenic se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom:

P. Jurišić, lekarnar v Pakracu 106, Slavonija.

Čitaj! Naroči! Ne bo Ti žal.

Vsak dobi en mesec dni brezplačno

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“ in **„Ježa“**,
kdor kupi 1 kg ekstrakta **„Panonski biser“**

„Naš List“, „Slov. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“,
kdor kupi 2 kg ekstrakta **„Panonski biser“**

„Naš List“, „Sl. Gospodinjo“, „Ježa“, „Slovana“, „Ljub. Zvon“,
kdor kupi 3 kg ekstrakta **„Panonski biser“**

Nealkoholni ekstrakt „Panonski biser“

daje pomešan — 1 del ekstrakta s 7—10 deli sveže vode — najboljšo

najprijetnejšo nealkoholno pijačo „Panonka“.

Izvrstna kakovost! **Izvanredno nizka cena!**
1 liter pijače pride na 20—25 vinarjev.

Cena ekstrakta s posodo vred: 1 kg 2 kroni, 2 kg 5 kron, 3 kg kron 7·20, 5 kg kron 11·50

Nepoškodovane steklenice se vzamejo 2 kg-ne za 1 krono, 3 kg-ne za K 1·20 in 5 kg-ne za K 1·60 franko nazaj. 9

Ekstrakt naj se shranjuje dobro zamašen na hladnem prostoru.

Da se kar največ zniža poštnina, je najumestneje naročiti na enkrat 3 kg ekstrakta. Da bode mogoče liste redno in pravočasno pošiljati, naj se blagovoli poslati denar ob enem z naročilom; na ta način se prihrani tudi poštno povzetje, ki bi pri tako malih zneskih jako občutljivo podražilo pijačo.

V naročilu mora biti navedeno, kak list dotičnik želi imeti.

Zaloga nealkoholnih pijač „Abstinencija“

Ljutomer Štajersko.

Priporočajte povsod „Naš List“!

Izdajatelj in odgovorni urednik Hinko Sax.

Lastnina in tisk tiskarne A. Slatnar v Kamniku.